

ДАҢГЫРАК КҮҮСЕТТИНГЕН

Тыва улустун аждарыг оолдарынын бирээни—Совет Эвилелиниң Мадыры Хомушку Чүргүй-оол Намгаевич. Ол бо чылдын май 3-те 60 харлаар. Барыш-Хемчиктин Хондоседеге адым арат Намгаевич өгүдүсүнө турттугени. Чүргүй-оол он үш харымында-ла аламы чок, өскүс артык. Эрте-билеге сундузуг оол 30 чылдарында агайга чыгап школага тыва бижикти надык чокка почтуур, бижир кыдыр өренип алган.

Чүргүй-оол Намгаевичтин Кызылга 1936 чылда Тываның эрткин револютузун теринге келтирип, ага шериниң биче командирлер школасын дооскан—оң амыдыралыга делем орукту ажыткан, ага ол баураг дайчы дадымышкыны берген. Шерик алабын эрттирген соонда, анык ар техникка хандыкты берген. Баштай ол Кызылга чолчаларының түр куруун доосуп алган, оң соонда «Совет-транспорт» шугумунда алаан каш чылдарда чолчаларыны ажадыган. Ол бүгү оң келер үеде эрес-дизим, сурагым танктер дооруна оңа салдырып болган.

Чүргүй-оол Хомушку 1943 чылдын аягында эки туралы оң бир туула тавыктың биле калып фронтка алынганын. Оң бир 35 чылдар эркен. Ыччалар Украинаның, Белорусияның хой-хой хоорайлары, суурлары, аки-дунма Гуманяның, Чехословакияның човун фашисттер кулаштыган хосташкан тыва эки туралы танктерин эрес-мадырлар чоруктары уттуурган.

— 1943 чылдын майдан 1945 чылдын майын тоока, Тилдег хунгуне чедир, дайчыны калды берген, узун орун эркен бис. Донга Уйну-оол, Бай-Кара Биче-оол, Кыргыс Идам олар тулаушуну шолдеринге мадырлар-биле олгенир. Чамдыктарымы Тилдег хунгуне чедир тулаушубуз. Кол-да чүве амы-түшү харамаламай Төрөш чуртту камгалаар деп доовуштуң човууска берген дадымышкыны ыдыктымы-биле күрүстенишсе болур—деп, Чүргүй-оол Намгаевич чоргал-биле чугаалан турар.

Мадырлар өг-бүдесинде каммы-биле кадагалан чоруту документтеринин, ади-

лердериниң аразында адым ужултер-биле бижик, кымыл хурек каптааның кымыл дентер бар. Ында мыңча деп бижик:

«СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ МААДЫРЫ ЭШ ХОМУШКУ ЧҮРГҮЙ-ООЛ НАМГАЕВИЧИ».

Немец-фашисттер эжелектилерге ууур демесидин фронтунга Командылар чериниң дайчыны дагаларын күсүдүн турар, Силерин кылган эрес-дизим мадырлар чоруктары дээш ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму 1945 чылдын апрель 24-теги Чарымы-биле Силерге СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ МААДЫРЫ АТТЫ тывыккал.—деп, оң агаанда ол үедеги ССРЭ-ниң Президиумун Даргазының баа Секретарының аттарын савган.

Дайны өсүлдө чылдарда коммунист Ч. Н. Хомушку болуң билг-мергелиң чоңуң херээ дээш, баа оң төрөң чериниң чеченелиңиңиң дээш бараан болдурун кел-

Мурнукузунга болаарга, ам ыржымы аяк. Чүгө мында хаа үтөр-бог төг... диги-диги, чамдык, бомбалары саволдоттар димирегилээр, экичкарлар бедилээр, чамдык чертерге бомбалар тая кылдыр кылтыгылаар... Карагымын кара-даа дейки наа дог.

— Ой, каның баарды, Чүргүй, шаар талдаштын эжелээр дей берди... халдың олурал, халдың олурал!—деди, Чүргүй-оолду экиндей туткан командир сылган каан. Каның чоңуң хонган.

— Па, кайда, чүдө?! Хоо, узуй бээр чакан-дыр мөң өлө, ажим командир!—деди, ажим чоткан, моторун хирлелер хелдериң каанкаң:—Белең!—деп каан.

— Ро-та-а, мээң соом-биле-ээ!

Мурнууда халы шыпкан кыраан турган. Рота оон сиртинге чаштып алган, кезек харап турган.

— Мурнууда танкыларын, танкыларын!—деп, Чүргүй-оол барып тутуптаады дээш дөг кыйгырган.

— Далашпайар! Агадавар-нар-да!

— Бирээ, ийи... үш... беш... Чүргүй-оол мурнууңе көргө, каныңар-даа аажок узуг, баымы анымың чүвөлөр алаан ыракта союп чоруп олургулаан. Оң кымында он шаа бажык чүвөлөр баа бар.—

— Фашистериниң апар-лары бо аяксыр, ооллар! «Халыңарың» деп тапкылар бо-ла-дыр. Харып келир-ле, таптык бараалган көргө-ле бис—дигилээш. Чүргүй-оол тапкыны дүргөң олдуруу бираам туткан, бу-рунган кезе харапкан белең олтуган.

Ына-мыңча чоруп олурга, та чүгө чүвөл, демги «пар-лар» доктаай хона берилгезин.

— Бээр шаң мыңчаар туралында союп олурарың болаарга, ийи талааныңда бузозот херээ деп чүвөн эскербоон-нар-да-дыр. Мыңчатаң моон шаң халдып кирерин далашкан херээ чок. Ойта дүшкөш, мыңай боор чадаас... Охай, командир чугаалаан. Ол аразында баарында бир маш салбап дээш, тин... дээш соонда, иш-бис, довура-дооуң дээр-шаар дигрети хона берген.

— Кордуң бе, көрдүң бе, ажим командир, болаң эжелелдер! Атааңе болур бе?—деп, Виктор Колбаса далаштыр.

Оң достумейиң турганым чопсуген деп:

— Шаап халды, таптыг көстү көзүң билек дайымың танкыларын чыкча берип эжелээр—деп, Командылар черинден дугалап келген.

— Далашпай танкыларын болаар!—деп, ротагына командылар, Сайфудинов боду баа пыгай-ла берген. Рота-а...

Сайфудиновтун таңи рота-да ола халды чоруп олурарга, демек танкылар ху-мыба кыдыр өртенгилээр, сектери мында-мыда буруа-лып көстүп чыгылаар. Ол аразында хенерте-не соондан арталарына түстүң эгелген. Ана чер-дээр димиреп, кы-...

(Тоожудан үзүндү)

— Шаап халды, таптыг көстү көзүң билек дайымың танкыларын чыкча берип эжелээр—деп, Командылар черинден дугалап келген.

— Далашпай танкыларын болаар!—деп, ротагына командылар, Сайфудинов боду баа пыгай-ла берген. Рота-а...

Сайфудиновтун таңи рота-да ола халды чоруп олурарга, демек танкылар ху-мыба кыдыр өртенгилээр, сектери мында-мыда буруа-лып көстүп чыгылаар. Ол аразында хенерте-не соондан арталарына түстүң эгелген. Ана чер-дээр димиреп, кы-...

— Шаап халды, таптыг көстү көзүң билек дайымың танкыларын чыкча берип эжелээр—деп, Командылар черинден дугалап келген.

— Далашпай танкыларын болаар!—деп, ротагына командылар, Сайфудинов боду баа пыгай-ла берген. Рота-а...

Сайфудиновтун таңи рота-да ола халды чоруп олурарга, демек танкылар ху-мыба кыдыр өртенгилээр, сектери мында-мыда буруа-лып көстүп чыгылаар. Ол аразында хенерте-не соондан арталарына түстүң эгелген. Ана чер-дээр димиреп, кы-...

— Шаап халды, таптыг көстү көзүң билек дайымың танкыларын чыкча берип эжелээр—деп, Командылар черинден дугалап келген.

— Далашпай танкыларын болаар!—деп, ротагына командылар, Сайфудинов боду баа пыгай-ла берген. Рота-а...

Сайфудиновтун таңи рота-да ола халды чоруп олурарга, демек танкылар ху-мыба кыдыр өртенгилээр, сектери мында-мыда буруа-лып көстүп чыгылаар. Ол аразында хенерте-не соондан арталарына түстүң эгелген. Ана чер-дээр димиреп, кы-...

ИЛЬЧИНИҢ СҮМЕЗИ-БИЛЕ

Тула областың Силино суурунун турткылары «Кызыл суботаны» чер аждарың алаарлар. Тараа чаштырыл-ганы боон турган. Мурнууда эркен чылдарда ишкык, кезе узус Ильичиниң тураскаалың демдеген, клубка чыгып келерар.

1920 чылдын январьда В. И. Ленин Тулага тарачыларын делегацияны Кремльге хулаан алган. Ол делегацияны аразында Силинодан келген Максим Перехиниң келген. Ильич тарачыларын амыдырал-чурталгазын дугайын айтырар, Узус Комиссарларын Чувствениң тускай саалыгына оларын дилегтерин, сумелерин дугайында демдеген кылган. Ол сумелерин оо соонда кичээлге берген.

Чаның келген, Перехиниң башчыны-биле ужурашканын дугайын делегерге-биле чугаалан берген. Силинога чедир келиринең дугайын Ильич алаан деп ол дыңнаткан. Узус дүрөң-ле үгени: ужурашканыңа белетени берген. Ыччала-даа 1920 чылдын кызымында ажим-хектер оңу Москвадан чоруп-паан. Чаның, а оң соонда кызын олар-машап турганар.

Ильичиниң сүмези-биле көдөң үдөзүң-биле чаартып эгелген. Силинога баштайы коммунист боу берген. Макс-сам Перехиниң канына чү-ве ийиң электромашына тып алган. Ленинниң ГОЭЛРО планы баугар тудуң турган Кешра ГРЭС-ти аяккалга килериниң мурнууда бир чыл киреураар узуг өсө станцияны болдуруң төрөң суурунга ол аяккалга кириген. Ол станция чүс бекен бажык-тары болган чартык кило-метр күдүкчү чыдыралыга чүдө четчир болган. Ыччала-даа ол баштайы тывелте болган.

Оң соонда школаны байлар бажыкыңе көвүргөн. Бай-ларын өскө бир бажыкың бускан, ага ол суурун бот-тыртыр артистерине узус-ту бажыкын тууду алганыр. Көдө адыл-агышын көзү эштелгелени тургузу алган, оң соонда ол «Красная дуб-рава» деп колхоз кылдыр оза берген. Оң баштайы даргаан Леште чоруп чорам Максим Перехини болган. Ол Ада-чуртту Узуг дайымың топ-чүдө чедир оңу даргаан келген.

Силинога Ильич чорбаза-да, бо хунгуне чедир оң-биле ужурашканын дугайында тураскаал ам-ла дигер артып калган. Куримск рай-онда «Самарский» совхоз-тун он узуг салбырларыны бирээм ам илди түрүн турар.

А. СЫРОВАТКИН, СЭТА-ның көрр.

ВЛАДИМИР ОБЛАЗОВ, Совет болган Чехословак хой-нитиниң ужурашканын Судалыга болуп эркен. Ону ССРЭ-ниң болган ЧССР-ниң областарының, Москва болган Прага, Киев болган Сратс-лава хоорайларының аразында аки-дунма харылааларын хөгүдериңге Совет-чехословак байраг иштелелениң болган.

Чехословак-совет байраг эвилелиниң киржалгезинге тураскаалан, Чехословак аалчылар Судалыгы болган Владимир-нин бодурагелеринге чорган.

ЧУРУКТА: чехословак аалчылар Владимирниң «Алторнбор» заводунда. П. ДЫНИШНИҢ фотоу, (СЭТА-ның фотохрониказы).

БОМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ

МАЙ БИРГЕ ТУРАСКААТКАН

ВАРШАВА. Май 1-ге аждар болдуран социалисттер үзүлгелениң хуусаа бетинде күрүстениниң дугайында үзет-түр бодурагелериниң болган чурттуң түдүк коллективтериниң рапортына ИКАН ТК-га үрүкчүлүз каап турар. Мурнукузун ишкык Силезияның шахтерлерин чарыканынның бодурагелери болган.

Чикээлдерге, чыл эгезинден бээр В. И. Ленин атың шах-таның дөгүмүрү 3 муң ажим тонна плавдан дашкаар көмүр-данын касыгаран Партия ор-ганназының эжелеси са-налы-биле чуртта сураткаан

КАЛБА-БИЛЕ ДЕТКИП ТУРА

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргаам Л. И. Брежневтиң ВЛКСМ-ниң XVIII съездине чугаагычы даштык парлагга узуг кичээлге ийиң улаандырышпаан. Даштык политикаң кескү тайыбарлакчылар, хой-ненти ажимдыкчылары Совет Эвилелиниң баа тайымы инициативаларының кайгамчык узуг ужу-дудалымын оң-алаан демдеген турар.

ВАРШАВА. Л. И. Брежневтиң чугаалагыча делегей байдалына үзүлгөчкөн бөө-ринден аягыда тодаргай си-наларды, тайың чан инициативалары кириер чам-чыла апарган деп «Трибуна» зооду солун бижээк.—Чоокта чан Владимирстаа мидыг бол-ду, комсомолдуң XVIII съез-дине баа мидыг болду деп, ол-ла солун уламын-лаан. Кичи төрөлгөтениң мурнууда турар өң соңгаар-лап болбас, эң-не чугала бооругаларга хамаарыңар ССРЭ-ниң тургузу принцип-терин болуп артышпаан. Оң үдөзүң бола, ханы реализм, тайыңның байдалың калды-даа немед, казыда чокка, ол-ла хевээр үнөлөп көрүп ту-рары.

СОФИЯ. Л. И. Брежнев-тиң чугааы кайгамчык узуг үдөзүңниң, чүгө дээс, ол чүгө бомбурзекти келер үдөзү-дө кичилеринге—амыктарга хамаарың болган 35 мил-лион көңүлүңүз делениң комсомолдуң төлөөлөтүрери совет оолдар болган кыс-тарын тургузар инициатива-ның байдалың тодаралың тур-пар деп «Работническо дело» солун бижээк. Бистин Чер-висти кампап, оңу келер үе-ниң салгалына байлаа бол-ган чараш хевээр дамчыдып бөөринең бүгү кичи төрөлгө-тениң богуңу угаан-бодалым улаандыран херек деп совет удурткучуңуң медегалы ханы утталыг. Л. И. Брежневтиң адролуг айымды болдура-зыңе уластан инициативаы чавырдыдырышканы ханы-ладыр болган чепселгенини-кириер дүжүр талаа-биле күнөшканынениң то-вуңе моон соңгаар турары чалаан чон деп ол солун айткан.

БЕРЛИН. Совет Эвилели табобын бижгаларың чачынанчак программыни ийи үдүргөн деп «Йоис Дойчланд» солун демдегалди. Совет комсомолдуң съездинде-ге Л. И. Брежневта чуга-лааны тодаргай салаалар чеп-селгенишканын болган чеп-селгенишканын узам көгө-күдөдүр чорутуу догады-рыңе улаңган. Бо тодаргай болган боттуң программа бу-дуге-уластырарың амыдыратып элге-амыктарыга бараан бооп турар. Совет Эвилели адролуг дайыга узур тайың дөш де-миселдиң алаптарында чоруп турарың баа катан көргүс-

АФГАНИСТАНДА БОЛУУШКУННАР

ИСЛАМАБАД, апрель 28, (СЭТА). Афганистанда келген медега баугар алдыга, дүүн ажа күрчө эргилдир болган. Чуртта эрге-чегире чепселгени күштеринг револю-туз чөвүлөтениң хозуңе иччөлөөш, ШАК-тын ишканың иччөлөөш полковник Абдул Кадирни Кабулдуң радиоуң дамчытыр номчанын, револю-туз чөвүлөтениң медегал-дыңе чугаалааны болса: «Чеп-селгени күштер ала-чурт, аф-ган улустун хамаарышас чорун, хосталганы болган ат-аддарын бодуңуң камгала-зыңа алган».

Револютуз чөвүлөт бодуңуң ишкык политикаңың «ислам-лык» болган демократияны, кичиңиң хосталганың болган дээс бодалымың прин-циптеринг үдөзүлгөр, Афганистаның бүгү талааларга депшилгени чедип алыр деп медегалган. Ол чөвүлөт даштык политикаңың «социалист-тик» болган идеяны бот-догулашканын, бо делсөө-күр болган бүгү делегейге тайыңның деткирениң, тай-

НАЙЫСЫЛАЛ КЫЗЫЛ БАЙЫРЛАЛ БУДУУЗУНДЕ ҮҮРҮ, ХӨГЖҮМ ҮЗҮКТЕЛБЕС

Кызыл-Маялык суурда алгачкы балдардын чыгармачылыгына чыгаар Бугу-россиянын суботиник кызыл чарлаан турган. Ол хүн Владимир Ильичке дыша-ла чакырыс чок болган. Байырадым эртевинде баштыгымыс Кремль девискэриге болган суботиник кызыл чарлаан. Оон соода Москва хеминг эринге тургузар Хосталган күш-ажыл тураскаалып кылар чеге болган матиниге чүве чугаалаан. Оон музейге баргаш, деми тураскаалык хеварып көргүсүм төлөвөлдөй көргөн. Көккө Замосворече, Бауман, Багуше-Терфорт, Красноресенск районнарга болуулаан митингилерге чүве чугаалаан. Делегей пролетариаттын байырадымга Ильичини тураскаалып чугаалаан дыша хой акылчынар дынаан.

Ленин башкыныч чакырга беш чыл ажалдар, оон-биле үргүзүү уаурамын чугаалаан аас-көккө мектеп танаарышкан. Иччалыккы (1920 чылдык) Май бири мектеп-конкурс-ла аас-көккө, утун дүрбас хүн болган. Шыгарагай кызыл чарлаан беге-дө-дө боттарынын бичиришеде аакы-чакыч дөкк шымчынас ден чок чугаалаан. Ол ичгал-даа чок чадывас. Ленин башкы ол хүн шыаан-ла ды-

тору Михаил Архангельск Хө-мушк чугаалаан озулар. Школада хөгжүм керек-сөөдөрүнчү талаан-биле бай-дал чүгөр, беш фортепиано, он аккордеон дөкк өскө-дөө херексөөдөр бар. Ам-дөө чедир-сэдим алыр. Башкы бичим, Чооксу үлөрдө алгачкы деп турар.

Школада болуучу акылчы-га кызыл, уруглар-биле акылдан билер, дүрүзүлгө башкылар бар болду. Оларга фортепиано акылчыны башкы-ны Галина Павловна Моговал (Тамбовтук музика училище-нин дооскан), тапчы балкымы Елена Выштанова Ондар (Кызылдың уруг чүүдү училище-нин дооскан) болган ишти-ти ыры болуучу башкымы Татьяна Александровна Жу-нова хамааржыр.

Музыка, тапчы, ыры уруг чүүдөрүн чок ортузуга та-рылар акылчыны ичгалын көскү чедир бичим алган. Башкылар коллектив ол чуга-вар акылдан турар.

Б. ООРЖАК.

1920 ЧЫЛДЫҢ МАЙ БИРИ

1920 чылдың Май бири ТК-дың шийтирине баугар Бугу-россиянын суботиник кызыл чарлаан турган. Ол хүн Владимир Ильичке дыша-ла чакырыс чок болган. Байырадым эртевинде баштыгымыс Кремль девискэриге болган суботиник кызыл чарлаан. Оон соода Москва хеминг эринге тургузар Хосталган күш-ажыл тураскаалып кылар чеге болган матиниге чүве чугаалаан. Оон музейге баргаш, деми тураскаалык хеварып көргүсүм төлөвөлдөй көргөн. Көккө Замосворече, Бауман, Багуше-Терфорт, Красноресенск районнарга болуулаан митингилерге чүве чугаалаан. Делегей пролетариаттын байырадымга Ильичини тураскаалып чугаалаан дыша хой акылчынар дынаан.

Ленин башкыныч чакырга беш чыл ажалдар, оон-биле үргүзүү уаурамын чугаалаан аас-көккө мектеп танаарышкан. Иччалыккы (1920 чылдык) Май бири мектеп-конкурс-ла аас-көккө, утун дүрбас хүн болган. Шыгарагай кызыл чарлаан беге-дө-дө боттарынын бичиришеде аакы-чакыч дөкк шымчынас ден чок чугаалаан. Ол ичгал-даа чок чадывас. Ленин башкы ол хүн шыаан-ла ды-

ка өөрүшкү маанайлыг турган утас мөп. Улуу-биле чугаалаан, баштапкы, чакы-чааттай каттырып чорун турду.

Суботиник соонда тураскаал ажалдар чеге болган матиниге чеге бердыс. 3 шак үе-инде Ленин чедир келди.

Пролетариаттын байыра-дык Май бири-биле, эштер!— деп, ол чымганнар-биле мек-дешти. Чагына чокк турган кызыл-биле хой туудуш-ту. Мөөң чогууга Давидос фабрикасым акылчынары көскү мектеп олурун чүве. Олар арамында бүүдү чуга-алаан эгелдерин. Комсомл-чу Валл Мелодова ырлап-ла эгелди:

«Дидим базаамынар, эштер! ден ыр чагыламын эгелөөн. Ичкы чакыш-биле кады ыр-лады.

— Эг, гармонь болза — деп, хөгжүн акылчы Трофимов чугаалады.

Ленин ону дынаан, хүтүм-зүрүй берди:

— Дидимни доозуп алы-мы, ичкын Тула ваптовчалар эес, гармоньнар, самоварлар бүүдүрү эгелей бер.

Остроумов фабрикасынын акылчынын, комсомолчу Ната-ша Смирнова Ленинге чок-шудан келгеш, айтырды:

— Владимир Ильич, даймы-

чекертер кадыгылаш, ыр-чып үнүдөр— деп, Ленин харылады.

Митинг аяктыгып, Ленин ичгалык үнү келди. Алдын чакышкынын үндөткө чок үргүзүлгөн турар берген. Ичкы ходоу көдүрү, нонун оожумнарын дичен тур. Оон күштүг үнү чагыламын эгел-ди:

«Манаа мөөң мурунда хаанынч тураскаалы турган, ам бистер оон ордуна Хосталган күш-ажыл тураскаалып тураскаалык дөккө салып турар-дыр бис. Тараачы-нар болган акылчынар калыптактарга боттарыныч күш-ажылы сэдим ажалдан, оон түнелинде аш-чуттан чүгө аштан олурунго хостуу өргөлгү турган күш-ажылды калыптактар хостуу күш-ажыл деп санап турган. Бистер ичгал күш-ажылды хөдө-илеттиште күш-ажыл деп санап турар бис. Амгы кадым-доошкү үдө акылчылар бол-ган хостуу күш-ажылды орта-наастаары кончуг берге деп чүвени билер бис. Бөгүчү суботиник— ол орукте баштай-гы баам болган... баугар тур-гузар бис».

Баштыгыныч бө сөстөр мөң сатыжыга кезеде ар-тып калган.

П. ЗАСЛАВСКИЙ,
1905 чылдан бээр партия кежигүү.

Школа болган амыдырал КҮШ-АЖЫЛГА БЕЛЕТ КЕЛ

Наш чыл мурунда кезде школаарга башкылар чораан мей. Ичкын күш-ажыл болган күш-культура күчө-дөргөш ооолуу-ла кичөөнөй салбай турган чүве. Ол кичөөнөй шактары кезге-де өөреникчилерге колдууда, школа дашты аштадым, азы топкак даш чып кыдыр мундыг бис. Союда барып уругурамын профессор шиман алырша оо база сэдимары болган боор: ону клас доос-куе чедир-ле өөреникчилер кызыл башкы бисөө боор турду. Амгы үдө бистер партияныс болган Совет чакы-мыс өөреникчилерни чү-гузар бис.

Баштыгыныч бө сөстөр мөң сатыжыга кезеде ар-тып калган.

П. ЗАСЛАВСКИЙ,
1905 чылдан бээр партия кежигүү.

Школа болган амыдырал күш-ажылга белет кел. Наш чыл мурунда кезде школаарга башкылар чораан мей. Ичкын күш-ажыл болган күш-культура күчө-дөргөш ооолуу-ла кичөөнөй салбай турган чүве. Ол кичөөнөй шактары кезге-де өөреникчилерге колдууда, школа дашты аштадым, азы топкак даш чып кыдыр мундыг бис. Союда барып уругурамын профессор шиман алырша оо база сэдимары болган боор: ону клас доос-куе чедир-ле өөреникчилер кызыл башкы бисөө боор турду. Амгы үдө бистер партияныс болган Совет чакы-мыс өөреникчилерни чү-гузар бис.

Баштыгыныч бө сөстөр мөң сатыжыга кезеде ар-тып калган.

П. ЗАСЛАВСКИЙ,
1905 чылдан бээр партия кежигүү.

Школа болган амыдырал күш-ажылга белет кел. Наш чыл мурунда кезде школаарга башкылар чораан мей. Ичкын күш-ажыл болган күш-культура күчө-дөргөш ооолуу-ла кичөөнөй салбай турган чүве. Ол кичөөнөй шактары кезге-де өөреникчилерге колдууда, школа дашты аштадым, азы топкак даш чып кыдыр мундыг бис. Союда барып уругурамын профессор шиман алырша оо база сэдимары болган боор: ону клас доос-куе чедир-ле өөреникчилер кызыл башкы бисөө боор турду. Амгы үдө бистер партияныс болган Совет чакы-мыс өөреникчилерни чү-гузар бис.

Баштыгыныч бө сөстөр мөң сатыжыга кезеде ар-тып калган.

П. ЗАСЛАВСКИЙ,
1905 чылдан бээр партия кежигүү.

ЧААШИИ

Турар хоорайныч улусу Анык өг-бүленич эр ээи — театрыныч чогаалчы акыл-чакыч дүтүлгө мектептеги сөстөрүн чакырыс эес уда дынаан, ол коллективтин тургускан шийлерин өөренип-турган чадывас. Театр уруг чүүдөгү согуурдагы, оон бөбө-дөө чонуга баралта-лаш турар коллектив Май бирикчү бүүдүзүлгө Тамара Яныч «Чакырыш» деп өөреникчи комедияны белет-кеш, комсомла дүжөктөн-нар.

Саянын мурунку эденте-ринде херилеге тараал-биле, күш-ажылчы чарлаан-биле бөдүнүч өөр-хеварин чар-тын турар районун току оор-дойда талантыгы кызыл чарлаан, чурттай турар. Ич-галык чүүдү — бөдүнүч репертуарыч сөөктү үдө бичкитеткен, бек-тик утла-шыларын шийлер-биле байыды турар болду. Оон тодарай херилеге кичөөнөй, психологикалык күчүскөй, парин шийлерин автору болур Александр Ваши-ловтук «Эртен чакыш Чукы-скае» деп драманы тургус-каны хамааржыр. Ук шийин тургузары профессионал театрларга бенич белек эес. Ичгалык турарчылар ол драманы көрүүчүлөргө бараал-тадым, оон-биле 1977 чылда Чата хоорайга бөдүн эртен уучу театрларынч зона көрүдөшкөн чедирини кызыл чарлаан. (Рожиссеру — Т. Верепягина).

Т. Ичкыч «Чакырыш» деп комедияны — сөөктү үдө чакырыс үлгө, чүгө катты-рыныч эес, а харын кичкити бөдөлмөдөр дедир ший. Оч чогаалда чакырыш кичкити-леринч акыл-амыдыралы, оларынч дүрүд-төрөд, эш-өөрү-биле хамаарылаан, чуртталганыч шаптарамына-рынч дүтүлгү чугаалаан турар. Ук комедияны уучу театрларынч режиссеру Татьяна Верепягина тургусулаан, шийинч кол маалдыр Екати-ринач рөдөн ойноп турар.

Спортчу медээлер

ШЫДЫРАА

СОЧН (СЭТА-нын тускы корреспондентин А. Ахмат-рин). Эзэди ооздар арамынч шыдыраа талаан-биле Евро-паныч чемпион чоран Сергей Дожикотун тилкесинде биле делегейлик эзэди ооздар арамынч маргалакчына бүү-өн-дөдөгү шийлик мар-гылаан доозулаан. Москва-дан келген шыдыраачы 14 саядан 10 саяны чедир алаш.

Делегей чемпиондыкта баар эртен алган.

ССР-инч эшымарк анык сөс шыдыраачыларынч арамынч ий-ийи салыгып кыдыр чорукан маргалак-чы ий-үшү чедирини студент-тер — Киветон келген Борис Таборов болган Изабелло чурттуу Андрей Хартонов үлөкчөпөр. Оларынч саям тилкесининде ийи сая чеге-нес болган.

ХОККЕЙ

ПРАГА (СОТА). Делегей чемпиондыкта СССР-инч шийлик командазы ГФР-инч командазын 7:4 саян уткан.

Делегей чемпиондыкта Финляндияныч шийлик ко-мандазы Канаданыч шийлик командазын 6:5 саян ут-кан.

Агаар

Бөгү республикага болган Кызыл хоорайга көзүп турар булуттарым агаар болур. Агаарынч температурамы барымы талакы районнарга

Телевидение

АПРЕЛЬ 30-ДЕ БИРГИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

10.00 — «Yes». Информастык программа.

10.35 — «Зарядкага чыкканыңар!».

11.00 — «Будьнички».

11.30 — «Совет Эвласияныч барап бооп тур мен!».

12.30 — «Тоо аалдан эсгеген». «Буратинонун укурал-дары». Мультифильм.

14.00 — «Көлдөгү даштыдылга».

15.00 — «Музыкалык класс».

15.25 — «Театр шийин». В. Чирков. «Томсон чугаа».

17.50 — «Селеринч чагааларыңар билес». Музыкалдык программа.

18.30 — «Укуралдар, тапкыч-галар, укуралдар». «Бөгү — Оаег Понор».

19.30 — Медээлер.

19.45 — «Биске хөгжүгө, Уруг-дар концерт!».

20.00 — «Май бирикчү турту».

20.40 — «Көзүңкө аялгалар». Кооперт.

21.30 — «Кино ала-чорустар калуу».

22.30 — «Yes». Информастык программа.

23.00 — «Хөккөй талаан-биле делегей чемпиондыкта СССР-инч болган Финляндияныч шийлик командазы. Праганыч даштыдылга. Чеге-дө-дө медээлер».

Редактор В. С. ШАРАВИН.

АПРЕЛЬ 30-ДЕ

«НАЙЫРА»: «Чакырыс акылчылар» 10.00, «Чурттай акылчылар үе» 11.40, 13.30, 15.20, 17.10, 19.00, 21.10 шаптарда.

«ШОНЕР»: «Өрткөчөдө эзэди ооздар» 9.00, 10.40, 12.20, 14.00, «Тончу чек чакырыш» 15.40, 18.00, 20.20 шаптарда.

«НАЙЫРА»: «Чакырыс акылчылар» 10.00, «Чурттай акылчылар үе» 11.40, 13.30, 15.20, 17.10, 19.00, 21.10 шаптарда.

«ШОНЕР»: «Өрткөчөдө эзэди ооздар» 9.00, 10.40, 12.20, 14.00, «Тончу чек чакырыш» 15.40, 18.00, 20.20 шаптарда.